

24 жніўня Ядвізе Дамінікаўне Грыгаровіч – жанчыне, педагогу, рэктару, сябру – спаўняецца 70 гадоў з дня нараджэння. Споўнілася б... Каб яе не забрала ад нас, жывых, нейтаймавальная хвароба. Пам жа, яе калегам, сябрам і студэнтам, засталася памяць пра гэтую вытанчаную жанчыну – прыгажуню, вучонага, настаўніка.

Словы памяці пра Ядвігу Дамінікаўну выказаў міністр культуры Беларусі ў 1994 – 1996 гг., намеснік старшыні Беларускага фонду культуры Анатоль Бутэвіч.

Мне падаецца, што варта сёння назваць імя Ядвігі Дамінікаўны Грыгаровіч, і ў многіх-многіх пацяплее на душы, прасвятлеюць вочы, нахлынуць шчырыя ўспаміны пра самыя шчаслівыя гады маладосці, студэнцтва. Тым больш, калі гады гэтыя выпалі на той час, як рэктарам аднаго з самых прэстыжных і самых «культурных» у Беларусі ўніверсітэтаў – Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў – была яна, жанчына з няўрымслівым характарам арганізатара, творцы, чалавека адказнага не толькі за лёс гэтай немаленькай па аб'ёме ведаў і студэнцкім напайненні навучальнай установы, але і за кожнага выкладчыка, за кожнага асобнага студэнта.

Амаль трыццаць гадоў аддала Ядвіга Дамінікаўна ўніверсітэту культуры, з іх пятнаццаць гадоў – на турботнай і выбухова-небяспечнай пасадзе рэктара, час тады быў такі актыўны: перабудовачны, дзяржаўна-неспакойны.

Не ведаю, ці спавядала Ядвіга Дамінікаўна на словах дэвіз: «Рабі чалавеку тое, што хочаш, каб ён рабіў табе», але ў справах яна дзейла менавіта так. Ды яшчэ мо з дадаткам: «Як ты да людзей сёння, так яны да цябе заўтра». Бо не вечны ж чалавек на сваёй кар'ернай пасадзе, наступнае час, калі тыя, хто быў у ягоным наднадкаванні, могуць нарэшце сказаць высокапасаднага асобе ўсё тое, што не адважаліся прамовіць, калі яны залежалі ад гэтай асобы.

Я ніколі не чуў, каб пасля адыходу Ядвігі Дамінікаўны ад кланатлівых рэктарскіх заняткаў нехта папікаў яе, радаваўся сыходу, або, не дай бог, моцна крыўдзіўся за прамінулы час сумеснай працы. Не, канечне, у працы рознае здаралася, ды і не была гэтая таленавітая па чалавечнасць і разважнасць жанчына абсалютна бездакорнай і беспамыл-

ковай. Але ж пераважае і застаецца тое добрае, што пасеяна ў душы і што прарастае раз за разам, даючы ўсё новы і новы ўраджай у душах ужо тых, хто непасрэдна не

быць першай, ахвотна ішла наперадзе. Адставаць ад яе, вядома ж, было пягожа.

Ядвіга Дамінікаўна, безумоўна, магла б быць і міністрам культуры, але засталася вернай свайму першаснаму і галоўнаму прызначэнню – выхоўваць дастойных творцаў і захавальнікаў беларускай нацыянальнай культуры. Пры ёй універсітэт культуры стаў папулярнай менавіта культурнай навучальнай установай у поўным сэнсе гэтага слова (а пачынаўся ж ён як інстытут культуры, пра што, дарэчы, дагэтуль нагадвае назва аднаведнай станцыі метро). І атрымаў дада-

ходзіць у высокія, часам у самыя высокія кабінеты, калі справа ішла пра ўніверсітэт, яе ўніверсітэт, беларускі, дзяржаўны, нацыянальны ўніверсітэт. А ў дзяржаўнай установы, вядома ж, не можа быць прыватнага, дробнага інтарэсу. Спачатку Ядвіга Дамінікаўна працавала на аўтарытэт, а пасля ўжо аўтарытэт працаваў на яе. Вартасць, значнасць, карыснасць і патрэбнасць зробленага ёю былі відавочнымі і мо таму звычайнымі. Хоць звычайнасць гэтая Ядвізе Дамінікаўне дорага каштавала. Ды мала хто ведаў пра гэта – не любіла яна паказваць людзям усё

Ядвіга Дамінікаўна не лічыла неспраўданым абапірацца на вопыт пацярэднікаў, на тыя справы, якія ўжо зрабілі ўніверсітэт вядомым і папулярным. Разумела: ніякае дрэва не вырасце без каранёў. Таму і ачышчала гэтыя караньчыкі ад наноснага, непатрэбнага, фальшывага. У адказ яны добра жылілі тое ўніверсітэцкае дрэва, якое так дбайна пеціла яна, рэктар. І яшчэ – яна моцна дбала пра кропу гэтага дрэва, пра моладзь, якая набывала статус студэнта. Без гэтай кроны, разумела, не будзе не толькі сапраўднага ўніверсітэта, але і годнай, вартай і багатай нацыянальнай культуры. Менавіта нацыянальная культура была для яе найважнейшым стымулам, як, дарэчы, беларуская мова, якая гучала ў яе вуснах вельмі ж натуральна.

Не, яна не ігнаравала іншыя культуры і мовы, не ўзвышала свайго над усім іншым. Проста яна аддавала належнае таму, што ўвайшло ў кроў і свядомасць адмаці, ад роднай зямлі, ад сяброў, напледнікаў, ад беларусаў – і па нацыянальнасці, і па прыналежнасці да Беларускай дзяржавы. Яна была смелым рэктарам. Не баялася рабіць тое, што мо не надта ўкладвалася ў розныя інструкцыі ды палажэнні, але было карысным, важным і патрэбным для справы. Не яе асабістай, а тым больш не для кар'ернай справы, а для роднага ёй універсітэта, для беларускай культуры. Дабівалася дазволу альбо маўклівай згоды «зверху» і рабіла. Было цяжка? Безумоўна. Але мэта ніколі не падводзіла яе. Ці мо ў цяжкіх сітуацыях ратавала пачуццё гумару, добрае адчуванне суб'яднага?

Таму помніла яна і першага рэктара яшчэ Інстытута культуры Алеся Петрашкевіча, і пазнейшых сваіх калегіаў, і міністраў культуры, якіх на яе ўніверсітэцкі лёс выпала ажно пяць. Не саромелася згадаць іх на самых розных імпрэзах, з папанай, удзячнасцю, навагай. Ці не тое ж правіла: «Як ты да людзей сёння...»?

Перада мной дагэтуль яе быстрыя, вострыя, сумленныя вочы, аптымістычны праніклівы і прыцыповы пагляд, прыхаваная ўсмешка на вуснах, яе светлая вабная постаць прыгожай жанчыны...

Дзякуй за ўсё, Ядвіга Дамінікаўна.

*Анатоль БУТЭВІЧ,
міністр культуры і друку
Беларусі ў 1994 – 1996 гг.*

Прыклад Дамінікаўны

Пісьменнік Анатоль Бутэвіч, рэктар Ядвіга Грыгаровіч, мастак Павел Татарнікаў пасля творчай сустрэчы ў БДУКМ. Снежань 2006 года

сутькаўся з Ядвігай Дамінікаўнай. Варта і сёння прамовіць «Ядвіга Дамінікаўна» (нават без прозвішча), як адразу ўнікае асацыяцыя – дык гэта ж універсітэт культуры. І наадварот. Значыць, пасеў атрымаўся добрым, плённым, а насенне моцным і годным, здольным прарастаць і праз далеч часу.

Не, не ўсё Ядвіга Дамінікаўна рабіла адна. У яе была каманда. Але, як правіла, каманда бывае такой, які яе камандзір. Камандзірам жа Ядвіга Дамінікаўна была разумным і разважным. Але настойлівым, часта напорыстым у рэалізацыі пастаўленай задачы. Аднак і ў дасягненні задуманага яна не кіравалася лозунгам: «Мэта апраўдвае сродкі». Не выракалася разважлівасці, прадуманасці, абачлівасці. Пры ўсім гэтым яна не баялася

так – універсітэт культуры і мастацтваў. Нават знешнія прыкметы гэткай установы ўвасабляліся пры ёй. Яе прыдумкам, здавалася, не будзе канца. Гімн універсітэта, сцяг, традыцыя менавіта такога, як пры ёй, пасвячэння ў студэнты, справаздачныя канцэрты на самай прэстыжнай сцэне – Беларускай дзяржаўнай філармоніі таксама пліфаваліся і адточваліся пры ёй.

Яна была няўрымслівым чалавекам, мабільным і рухомым рэктарам. Умела падахвоціць, падтрымаць, зацікавіць. Не баялася выказаць і адстойваць свае погляды, меркаванні, ацэнкі, праяўляць ініцыятыву. Так так, бо праяўляць ініцыятыву не заўсёды бяспечна, наадварот, часцей бывае вельмі небяспечна. Не саромелася Ядвіга Дамінікаўна за-

тое, што на душы, не магла дэманстраваць слабасць альбо крыўду. Загладжвала ўсё сваёй прыветнай мілай усмешкай і шчырым бляскам вачэй. Яе прыклад варта пераймання і высокай ацэнкі.

Гэма яна не цуралася краязнаўства, заахвочвала да гэтага іншых, культывавала ўменне быць краязнаўцам сярод студэнтаў. Ядвіга Дамінікаўна была ўдзельніцай арганізацыйнага з'езда краязнаўцаў Беларусі, які ў сакавіку 2005 года праходзіў на базе ўніверсітэта культуры і прыняў рашэнне аб стварэнні рэспубліканскага краязнаўчага таварыства. Праўда, розныя «добразычліўцы» перашкодзілі рэгістрацыі таварыства, і яно дагэтуль існуе толькі ў мроях самых апантаных даследчыкаў роднага краю.